

Gruver i nord – distriktsutbygging eller ran og rasing?

Nordområdesatsingen

Lansert 2005

Ikke satsing for Nordområda,
men for å tappe ressurser.

Satsingsområder: Olje, gass,
vindkraft, kraftlinjer,
mineralutvinning

Ikke satsingsområder:
Fiskeri, jordbruk, reindrift,
natur, kultur

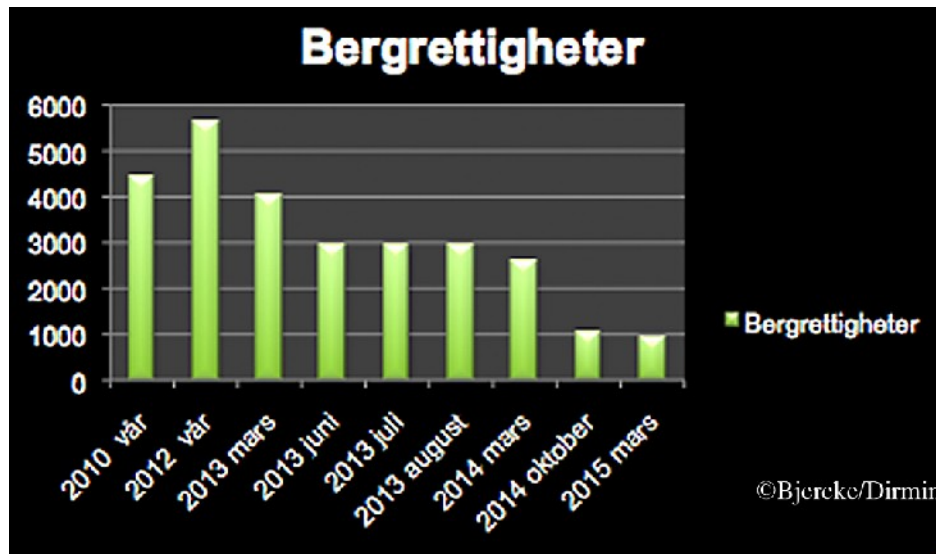

Mineralloven

- Ny lov fra 2010
- Alle stortingsparti enige
- Viderefører to prinsipper fra 1500-tallet: "Første finners rett" og "Statens mineraler".
- Gjorde det lettere å kjøpe opp rettigheter
- Ingen miljøavgift
- Ingen urfolksavgift
- Sametinget protesterte

Gruveboomen – opp og ned

- 2005: Bare to norske malmgruver i drift
- 2005–11 Kraftig økning i metallpriser
- 2006–12 Nye store gruver igangsatt eller planlagt i Norge, Sverige og Finland, mest i nord.
- Enorm økning av søknader om leitetillatelse – alt innvilga
- Fra 2011 – prisene ned, mer enn halvert.
- Sverige/Finland: Gigantiske konkurser.

Mineralstrategien

- Lansert av den norske regjeringa 2013
- Øke mineralutvinning
- Minimale skatter
- Ingen miljøavgifter
- Avgang dumpes i sjøen
- Mineralnæringa jubla

Norges største gruve

- Jerngruve like ved grensa mot Russland
- AS Sydvaranger 1906–97
- Sydvaranger Gruve 2008–15
- Eid av australsk selskap
- Utslipp til fjorden i hundre år – nå 4 mill. tonn avgang årlig
- Lokal aksjon mot forgifting av fjorden
- Går kanskje konkurs i høst

Gruva kommunen ikke vil ha

- Bidjovaggi gruber 1969–75, 1986–91
- På Finnmarksvidda
- Kobber og gull (++??)
- Reinbeiteområde, reindriftssamer måtte slutte drifta
- Delvis rydda, fortsatt skrot og forurensing
- Svensk selskap ville starte ny gruve
- Kautokeino kommunestyre sa nei til gruveplan i 2013

Repparfjorden – en dumpeplass?

- Kvalsund nær Hammerfest
- Minst 5 kobbergruver tidlig på 1900-tallet
- Sist drift 1971–78, dumping i fjorden skada fisk i fjord og elv.
- Nytt selskap stifta 2005: Nussir ASA
- Har funnet 75 mill. tonn malm, med 1% Cu.
- Vil hindre reindriften
- Skal dumpe 97% i fjorden, med kjemikalier og tungmetall
- Protester fra sjø- og elvefiskere, naturvernere, reineiere m.fl.
- Søknad om utslippstillatelse under behandling

Ny gruvebok

- Kom i juni 2015
- Handler om de tre nevnte gruvene i Finnmark og to gruver i Sør-Norge
- Viser hvilke valg som er gjort
- Viser hvilke valg som kan gjøres videre

Neste gruvebok – februar 2016?

- "Med lov skal land øydast"
- Teknologi og miljø
- Arbeid
- Lovverk
- Forvaltning
- Utdanning, forskning
- Aktører

Tredje gruvebok – desember 2016?

- Gruver i Norge i fortid, nåtid og mulig framtid:
- Metaller
- Industrimineraler
- Bygningsmaterialer
- Grønne gruver?

*Leting etter gull i fjell under tykt morenedekke krever tung redskap.
Sáotgejohka 1990. (Foto: M. Often)*

Fjerde gruvebok – 2017?

- Norge og verden
- Utenlandske gruveinvesteringer i Norge / Norske investeringer i utlandet
- Regelverket i noen andre land
- Glimt fra gruver rundt i verden
- EUs råvareinitiativ
- Gruveselskap med samarbeid og lobbyvirksomhet internasjonalt
- Internasjonalt arbeid mot miljøskadelige gruver

Norge og Polen

- Polen: Store stabile gruver
- Norge: Spekulasjon og kortsiktig drift
- Polen: Oplata środowiskowa
- Norge: Gratis å forurense
- Polen: Forurensing redusert, framgang i utnytting av biprodukter.
- Norge: Planlagt økt forurensing, ingen utvikling av biprodukter. Norge skal konkurrere med å ha svakere miljøkrav enn andre land.
- Konklusjon: Norge har mye å lære av Polen, men vil ikke innrømme det.